

Кавалеров А. І.

Анатолій Іванович Кавалеров (1937-2013 рр.) народився 3 червня 1937 р. в м. Одеса. У 1963 р. закінчив філологічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту, а в 1971 р. – філософський факультет Київського держуніверситету ім. Т. Г. Шевченка. У 1971 р. захистив кандидатську дисертацію, згодом отримав вчене звання доцента. У 1985 р. захистив дисертацію в Інституті філософії АН України і здобув науковий ступінь доктора філософських наук, в 1986 р. йому присвоєно вчене звання професора.

Працював на різних посадах, пов'язаних зі сферою освіти і науки – вчителем у загальноосвітніх школах; викладачем, доцентом, професором, завідувачем кафедри філософії і політекономії Рівненського педагогічного інституту; ректором Ізмаїльського педагогічного інституту; заступником голови Одеського обласного виконкому; головою комітету з питань науки і техніки Одеської обласної адміністрації. Працюючи ректором педагогічного інституту, Анатолій Іванович приділяв багато уваги поліпшенню матеріальної навчальної бази, розробці нових педагогічних технологій, науковому зростанню педагогічних кадрів. Як заступник голови облвиконкому займався проблемами організації та вдосконалення роботи навчальних закладів Одеської області, покращенням їх матеріально-технічної бази. З 1992 р. працював завідувачем кафедри філософії і соціології Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, був головою спеціалізованої ученої ради із захисту дисертацій з філософських проблем. Брав активну участь в атестації наукових кадрів вищої категорії. За час роботи спеціалізованої ученої ради було захищено 57 кандидатських дисертацій, автори яких працюють головним чином у ВНЗ Одеської та інших областей України. Загальний педагогічний стаж А. І. Кавалерова становить більше ніж 52 роки, у тому числі у ВНЗ – 43 та науковий – 36. Кавалеров А. І. – був головним редактором наукових фахових журналів: «Перспективи», «Соціально-політичний журнал» (від 1996 р.), «Наукове пізнання: методологія та технологія» (від 1998 р.). Сфера наукових інтересів: онтологія, соціальна філософія, філософія освіти та історії, історія філософії України, соціологія, логіка, педагогіка.

Наукова школа доктора філософських наук, професора А. І. Кавалерова досліджує великий спектр соціально-філософських проблем. Це й особливості формування ціннісних орієнтацій особистості як складника національної самосвідомості; і мовний простір в умовах міжнародних відносин; і вплив ціннісних орієнтацій особистості на розвиток українського суспільства в цілому. Проаналізовано вплив трансформаційних процесів посттоталітарного суспільства на формування ціннісних орієнтацій особистості з метою виявлення найбільш значимих у сучасному соціумі; досліджено ціннісні орієнтації українського суспільства в контексті соціально-культурних трансформацій; визначено соціально-філософський зміст концепцій української національної еліти в ретроспективі та перспективі; взаємозв'язки між соціально-побутовим та ціннісними орієнтаціями особистості в контексті соціально-філософського осмислення. Розглядаються основні детермінанти відхилень у поведінці різних верств населення. Значну роль у цьому відіграють ціннісно-нормативні регулятори, які через інтеріоризацію індивідуальної

свідомості створюють передумови для перетворення соціальних ціннісних норм із зовнішніх стимулів у внутрішні мотиви діяльності. Досліджується теорія еліти, її функції, які вона виконує в суспільстві. Спираючись на ідею існування трьох основних сфер життя суспільства, можна виділити такі типи еліти – економічну, політичну, духовну. Досліджено побут – специфічну сферу суспільного буття, в якій відбувається задоволення матеріальних і духовних потреб людей. Структуру побуту можна розглядати з точки зору співвідношення його матеріального і духовного боків, форм, соціального та індивідуального аспектів, видів витрат часу тощо. Виявлено, що соціально-побутове – це один з найголовніших чинників становлення системи ціннісних орієнтацій особистості; соціально-побутові ціннісні орієнтації проходять стрижнем через всі частини ієрархії цінностей особистості, зосереджуючись, здебільшого, в ядрі. Національні особливості вносять свою специфіку в соціально-побутове, яке не локалізовано лише у сфері побуту, а органічно переплітається і взаємопроникає в інші сфери буття людини, відтворюючись у ціннісних орієнтаціях кожної особистості.

Під керівництвом професора А. І. Кавалерова було захищено 5 докторських дисертацій та більше як 40 кандидатських дисертацій.

Монографії, посібники

1997

1. Довгополова, О. А. Принцип толерантности как возможная составляющая парадигмы мышления XX в. / О. А. Довгополова; [отв. ред. А. И. Кавалеров]. – Одесса : Полис, 1997. – 40 с.
2. Довгополова, О. А. Веротерпимость в средние века : историко-теоретический анализ / О. А. Довгополова; [отв. ред. А. И. Кавалеров]. – Одесса : Полис, 1997. – 38 с.

1999

3. Боринштейн, Е. Р. Конкретное социологическое исследование: организация и проведение, методика и техника : метод. пособие для изучения методов сбора социологической информации и проведения конкретного социологического исследования / Е. Р. Боринштейн; ред. А. И. Кавалеров; ЮГПУ им. К. Д. Ушинского. – Одесса : [б. и.], 1999. – 40 с.

2005

4. Кавалеров, А. И. Социальная экология: проблемы и теории : [монография] / А. И. Кавалеров, М. К. Григорьев, А. А. Кавалеров. – Одесса : Астропринт, 2005. – 168 с.
5. Кавалеров, А. І. Соціальна адаптація : феномен і прояви : [монографія] / А. І. Кавалеров, А. М. Бондаренко. – Одеса : Астропринт, 2005. – 112 с.
6. Кавалеров, А. І. Молодіжне середовище в його девіантному вимірі : [монографія] / А. І. Кавалеров, В. О. Довгополюк, А. А. Кавалеров. – Одеса : Астропринт, 2005. – 128 с.

2007

7. Кавалеров, А. І. Наукова інтелігенція : її роль та проблеми : [монографія] / А. І. Кавалеров, І. А. Кадієвська. – Одеса : Астропринт, 2007. – 151 с.

2008

8. Кавалеров, А. И. Знание и сознание : монографія / А. И. Кавалеров, Е. В. Байрамова; ЮГПУ им. К. Д. Ушинского. – Одеса : Астропринт, 2008. – 160 с.
9. Кавалеров, А. І. Наука ХХ століття: методологія, трансформації, епістемологія : монографія / А. І. Кавалеров, О. О. Погорелова. – Одеса : Астропринт, 2008. – 136 с.

2010

10. Добролюбська, Ю. А. Філософія історії: типи та моделі : [монографія] / Ю. А. Добролюбська; наук. ред. А. І. Кавалеров. – Одеса : Астропринт, 2010. – 232 с.

2012

11. Кавалеров, А. І. Євроінтеграція. Болонський процес і Україна : [монографія] / А. І. Кавалеров, В. І. Ворніков. – Одеса : Астропринт, 2012. – 232 с.

2013

12. Кавалеров, А. І. Філософська пропедевтика : навч.-метод. посібник / А. І. Кавалеров, В. І. Ворніков. – Одеса : Астропринт, 2013. – 96 с.

Статті у періодичних виданнях

1991

13. Кавалеров, А. И. К. Д. Ушинский о роли среды в формировании личности / А. И. Кавалеров // Педагогическое наследие К. Д. Ушинского в современной практике дошкольного воспитания : сб. материалов Всесоюз. науч.-практ. конференции. – Одесса : [б. и.], 1991. – С. 52-54.

1994

14. Кавалеров, А. І. Майбутньому вчителю - сучасне філософське осмислення людського буття / А. І. Кавалеров // Наука в Одеському педагогічному інституті (тези доповідей). – Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 1994. – С. 92-93.

1995

15. Кавалеров, А. И. Социальное содержание реабилитации детей-инвалидов. / А. И. Кавалеров, Е. Р. Боринштейн // Реабилитация детей (медицинская и социальная) с заболеваниями нервной системы : материалы международной конференции. – Одесса. – 1995. – С. 17-18.

1998

16. Кавалеров, А. И. Амулет с дельфинами, найденный под Одессой / А. И. Кавалеров, Ю. А. Добролюбская // Перспективи : соціально-політичний журнал. – Одеса. – 1998. – № 2. – С. 34-37.
17. Кавалеров, А. І. Спроба філософсько-педагогічної антропології / А. І. Кавалеров, В. Є. Закревський // Наукове пізнання : методологія та технологія. – Одеса. – 1998. – № 1-2. – С. 52-55.

1999

18. Кавалеров, А. І. Об'єктивно-суб'єктивні чинники ціннісних орієнтацій особистості / А. І. Кавалеров // Перспективи: соціально-політичний журнал. – Одеса. – 1999. – № 3-4. – С. 69-74.

2000

19. Кавалеров, А. І. Культура і трансформаційні процеси в суспільстві / А. І. Кавалеров // Перспективи : соціально-політичний журнал. – Одеса – 2000. – № 1. – С. 22-27.

20. Кавалеров, А. Ценностные ориентации личности и их флуктуации / А. І. Кавалеров // Перспективи : соціально-політичний журнал. – Одеса. – 2000. – № 2. – С. 11-16.

21. Кавалеров, А. І. Ціннісні орієнтації у дослідженнях вітчизняних вчених (70-80-ті роки) / А. І. Кавалеров // Перспективи : соціально-політичний журнал. – Одеса. – 2000. – № 3. – С. 40-45.

22. Кавалеров, А. І. Феномен ціннісного у пізнанні / А. І. Кавалеров // Перспективи : соціально-політичний журнал. – Одеса.– 2000. – № 4. – С. 45-51.

2001

23. Кавалеров, А. И. Обыденное сознание в национальных отношениях / А. И. Кавалеров // Перспективи : соціально-політичний журнал. – Одеса. – 2001. – № 1. – С. 3-7.

24. Кавалеров, А. І. Самосвідомість і націогенез / А. І. Кавалеров, О. Я. Надибська // Наукове пізнання: методологія та технологія. – Одеса. – 2001. – Спецвип. – С. 98-101.

25. Кавалеров, А. І. Загальнолюдські цінності як філософська проблема // Наукове пізнання : методологія та технологія. – Одеса. – 2001. – Спецвип. – С. 111-114.

2004

26. Кавалеров, А. І. Ціннісно-нормативні детермінанти девіантності / А. І. Кавалеров // Перспективи : соціально-політичний журнал. – Одеса. – 2004. – № 1. – С. 11-16.

2011

27. Кавалеров, А. И. Быт в контексте человеческого бытия / А. И. Кавалеров // Наукове пізнання : методологія та технологія. – Одеса. – 2011. – № 2. – С. 50-55.

2012

28. Кавалеров, А. И. Джон Дьюи как философ образования / А. И. Кавалеров // Перспективи: соціально-політичний журнал. – Одеса. – 2012. – № 1. – С. 151-155.

29. Кавалеров, А. И. Быт в контексте человеческого бытия / А. И. Кавалеров // Наукове пізнання: методологія та технологія. – Одеса. – 2012. – № 1. – С. 65-69.